

TLAČOVÁ SPRÁVA

17. jún 2024

Art Film oslávi výročia slovenských tvorcov filmami zo zbierok Slovenského filmového ústavu

Pravidelnou súčasťou programu Medzinárodného filmového festivalu Art Film v Košiciach sú aj diela z filmového archívu Slovenského filmového ústavu (SFÚ). Tento rok sa predstavia v sekcii Výročia so SFÚ, ktorá pripomenie okružle jubileá viacerých osobností slovenskej kinematografie. Okrem klasických filmov sa v sekcii Slovenská sezóna premietne aj nový dokumentárny film *Návraty k Obrazom starého sveta* (2024) režiséra Róberta Šuláka. Jubilejný 30. MFF Art Film sa koná v termíne od 21. do 28. júna.

Sekcia Výročia so SFÚ predstaví päť osobností slovenského filmu, jej zámerom je vzdať poctu tvorcom pri príležitosti 100. výročia ich narodenia. Režiséra a animátora Vlastimila Herolda, jedného z nestorov slovenskej animovanej tvorby, priblíži kolekcia jeho šiestich krátkych filmov. Tvoria ju reklamný film propagujúci nákup elektrických spotrebičov do domácnosti zobrazený na vzťahu Adama a Evy *Jablko poznania* (1955), ďalej paródia na využívanie voľného času *Sobotienka ide* (1972), kreslené filmové leporelo s obrázkami Ľudovíta Fullu a hudbou Eugena Suchoňa *Varila myšička kašičku* (1974), príbeh autora podivuhodných dopravných prostriedkov *Vynálezca* (1983), film *Kúzelník a kvetinárka* (1986) o kúzelníckom klobúku, ktorý všetko poplietol, ale nakoniec zblížil dvoch ľudí, a napokon krátka rozprávka o zvedavej husi *Čudný vták* (1987).

Pásmo krátkych filmov pripomenie aj dokumentaristu Vlada Kubenka. Z jeho bohatej tvorby premietne Art Film päť titulov, sú medzi nimi sugestívne filmové svedectvo o osude stredoslovenskej obce, ktorá bola jedným z centier Slovenského národného povstania, *Kalište* (1973) a striedmy dokumentárny portrét železničiara, ktorý žije na samote so svojou ženou, *Hr. Peklo* (1967). Kolekcia tiež obsahuje filmovú meditáciu o sochárskej a maliarskej tvorbe Vladimíra Kompánka *Vystrúhať znovu dreveného koníka detstva* (1973), portrét zakladateľa slovenského moderného sochárstva, člena umeleckej skupiny Avantgarda 38 *Jozef Kostka* (1987) a skupinový portrét štyroch výtvarných umelcov, najvýraznejších osobností indického moderného maliarstva 20. storočia *Moderní indickí maliari* (1967).

Z režisérskych osobností si sekcia Výročia SFÚ ešte spomenie na Stanislava Barabáša a uvedie jeho hraný debut *Pieseň o sivom holubovi* (1961). Ide o poviedkový film, ktorý sa odohráva v slovenských horách na konci druhej svetovej vojny a prostredníctvom detských hrdinov pôsobivo vypovedá o hrôzach a nezmyselnosti vojny. Film ako jeden z prvých nazerá na tému SNP bez dovtedy žiadaného nekritického heroizmu. Tiež relativizuje negatívu určitých typov postáv a dodnes vyniká vedením detských hercov, neortodoxnými rolami známych hereckých hviezd či používaním metafor a obrazových skratiek.

Okrem režisérov sekcia priblíži aj majstrovstvo dvoch hereckých veľikánov Jozefa Kronera a Ladislava Chudíka. Uvedením filmu *Čert nespí* (1956) dvojice režisérov Petra Solana a Františka Žáčka, ktorý je adaptáciou poviedok Petra Karvaša z rovnomennej knihy, budú môcť diváci vidieť viacero polôh Kronerovho herectva. V tomto satirickom poviedkovom filme, ktorý tematizuje obhajobu práva na súkromný smútok, kritiku propagandistických lží uverejňovaných v novinách a kritiku alkoholizmu na pracovisku, Kroner účinkuje v štyroch úlohách. Tie rámcuje priebeh zasadnutia fiktívnej komisie, ktorá hodnotí dostatočnú kritickosť predloženého filmu. Napriek poplatnosti dobe je vo filme zreteľný nadhľad i sarkazmus.

Storočnicu Ladislava Chudíka si festival pripomenie filmom *Kapitán Dabač* (1959) Paľa Bielika. Film je drámou mladého dôstojníka slovenskej armády, ktorý si počas bojov na Ukrajine postupne

uvedomuje hrôzy fašizmu. Po návrate na Slovensko sa zapojí do SNP, nedokáže však prekonať postoj samotára, ani pochybnosti o zmysle partizánskej činnosti. Úloha kapitána Vlada Dabača bola pre Chudíka jednou z netypických rolí, režisér Bielik ho do nej údajne musel presvedčať, kultovou sa vo filme stala prestrelka v krčme, ktorá evokuje klasický western. Chudík a Kroner spolu účinkujú vo filme *Polnočná omša* (1962) Jiřího Krejčíka, ten uvedie Art Film aj pri príležitosti tohtoročného 80. výročia Slovenského národného povstania. Filmová adaptácia rovnomennej divadelnej hry Petra Karvaša sa odohráva v roku 1944, len pár mesiacov od krvavého potlačenia SNP. Približuje dramatický príbeh malomeštiackej rodiny Kubišových, ktorej členovia pokiaľ už priamo nekolaborujú s Nemcami, túžia aspoň prežiť vojnu v bezpečí. Vážnym ohrozením sa pre nich stáva návrat zraneného syna Juraja, ktorý bojuje s partizánmi.

Okrem klasických filmov uvedie Slovenský filmový ústav na Art Filme nový dokument *Návraty k Obrazom starého sveta* (2024) režiséra Róberta Šuláka. Film je poctou tvorbe režiséra Dušana Hanáka, zameriavajúcou sa na jeho mimoriadne dielo *Obrazy starého sveta* (1972) v kombinácii s krátkymi filmami *Omša* (1967) a *Zanechať stopu* (1970). Dušan Hanák vo filme odкрýva zázemie ich vzniku, vo filme vystupujú aj viaceré domáce a zahraničné osobnosti, znalci a priatelia slobodnej filmovej tvorby, medzi nimi filmoví teoretici Peter Michalovič, Katarína Mišíková a tiež Daniel Bird, Jonathan Owen, Mehelli Modi, Peter Hames, Karel Och, Martin Gazík a dvojica dokumentaristov Daniel Coche a Simone Fluhr zo Štrasburgu. Film je Šulákovým celovečerným režijným debutom. Slovenský filmový ústav bude na pôde Art Filmu tiež prezentovať publikáciu filmovej historičky Petry Hanákovskej *Máme svoj film! s podtitulom Slovenská filmová kultúra a propaganda 1939 – 1945*. V tejto súvislosti festival uvedie pásmo troch krátkych filmov *Trvalé svetlá* (1940) Ivana J. Kovačeviča, *V bielom raji* (1943) Eugena Mateičku a *Na ostrove kormoránov* (1944/1946) Paľa Bielika. Na festivale bude zároveň predajný stánok s edičnou produkciou SFÚ, záujemcovia ho nájdu v Kine Úsmev.

Viac informácií o 30. MFF Art Film nájdete [na internetovej stránke festivalu](#).

kontakt: Simona Nôtová, tlačová tajomníčka SFÚ, tel.: +421 2 5710 1542, simona.notova@sfu.sk